

E gondolatok jegyében adom át a szót a Magyar Kriminológiai Társaság elnökének, dr. Király Tibor elvtársnak.

Dr. Király Tibor zárszava

Tisztelt Közgyűlés!

Nekem az az ünnepélyes feladatom maradt, hogy formálisan berekesszem az ülést, miután azért volt az ülésnek elnöke, hogy érdemben ő vezesse le a tanácskozást. Engedjék meg, hogy megköszönjem a jelenlévő tagoknak az Igazgató Tanács jelentése elfogadását, s hogy egyetértettek azzal a működési tervvel, illetőleg programmal, amelyik a következő másfél évre megfogalmazza teendőinket. Az Igazgató Tanács további működésének nélkülözhetetlen feltétele ugyanis, hogy a tagsággal teljes egyetértésben cselekdjék.

Azonfelül, hogy a tagság jelenlévő képviselőinek megköszönöm az előterjesztésekkel való egyetértést, külön köszönetemet fejezem ki dr. Gödöny József elvtársnak a mai tájékoztató előadásért. Nem könnyű feladatra vállalkozott akkor, amikor a magyar kriminológiai kutatások egy viszonylag hosszú időszakát tekintette át és tömören bemutatta annak fő fejlődési állomásait.

Amikor az előadását végighallgattam, majd a még rendelkezésemre álló rövid idő alatt is arra gondoltam, hogy mi is valóban az elmélet hatása, vagy milyen lehet az elmélet hatása a gyakorlatra /a gyakorlaton értve jelen esetben mind a törvényhozást, mind pedig a törvények megvalósítását/. Ez a kérdés egyébként nemcsak a kriminológiai kutatási eredmények hasznosításával összefüggésben tehető fel, hanem természetszerűen más tudományterületeken is. Kérdésként merülhet fel például a fizikai kutatások körében, hogy egy felfedezés mennyi idő alatt megy át ipari alkalmazásba. A rendelkezésre álló számítások természetesen rendkívül eltérőek. Vannak, akik nagyon felgyorsult ütemről vallanak, vannak akik azt mondják, hogy az alapvető fizikai felfedezéstől az ipari hasznosításig még ma is 50 esztendő telik el. Én nem tudom igaz-e, de sokan ezt állítják. Nyiri Sándor bevezetőjében elmondotta, hogy növekszik a bűnözés, milyen tendenciák jelentkeznek abban az utóbbi időszakban; Gödöny József előadásában kifejtette, hogy milyen széles körű kriminológiai kutatások folytak az elmúlt negyedszázadban. Most tehát alappal merül fel a következő kérdés: folynak a kriminológiai kutatások, sok mindent feltárnak, de a bűnözésen, úgy tűnik, változtatni mégsem tudunk. Természetesen tudatában vagyok annak, hogy ideális állapot nem létezik, s különösen olyan bonyolult, sok áttétellel meghatározott társadalmi folyamatokat, mint a bűnözés is, csak elmélettel és azonnal

befolyásolni nem lehet. A kriminológiának tehát nem az a közvetlen funkciója, hogy a maga elméleti tételeivel azonnal megakadályozza a bűnözést, illetőleg a bűncselekmény létrejöttét, de azt se gondoljuk, hogy ebben teljesen erőtlen.

A kriminológiai kutatásoknak, valamint a bűnügyi tudományok más ágainak bizonyára egyik szerepe, hogy hatással legyen a jogszabályalkotásra, közölje tudományos megállapításait, ajánlásait azokkal, akik jogszabályokat alkotnak és alkalmaznak, erősítse a kriminológiai gondolkodást, járuljon hozzá a kriminológiai szemlélet terjedéséhez. Ha erre gondolok, akkor azt mondom, hogy a kriminológiai kutatások valóban nagy hatással voltak a magyar törvényhozásra. Példaként említhetem meg az 1973. évi jogpolitikai irányelveket. Ezekben - emlékeztem szerint először - egyértelműen és határozottan megfogalmazódott az a tétel, hogy a bűnözés nemcsak a külső környezeti hatásoknak az eredménye, hanem a társadalmunk negatív jelenségeiben is keresendő annak magyarázata, oksági háttere. Alappal állítható: kriminológiai kutatásokra is szükség volt ahhoz, hogy bizonyítottá váljon ez a tétel, amelyet elfogadtak. Ha a mai büntető törvénykönyvre gondolok, akkor sem tudok elzárkózni attól a gondolattól, hogy a kriminológiai kutatások hatással voltak néhány fontos intézmény bevezetésének a megalapozására, illetőleg kezdeményezésére, a bizonyító anyagot, tényeket szolgáltatták a létesített intézményekhez.

A Kriminológiai Társaságnak véleményem szerint egyfelől az lehet a szerepe, hogy az elmélet önkontrollját vitaüléseken, kerekasztal-beszélgetéseken elősegítse, másfelől, hogy a szélesebb társadalmi-szakmai közvéleményt tájékoztassák, hogy a jogszabályalkotóknak és alkalmazóknak szolgáltatassanak adatokat, közöljenek véleményeket.

Ismeretes, hogy korábban csak szűkebb körben lehetett ezzel a lehetőséggel élni, s ennek következtében kevesebb embernek adatott meg, hogy véleményét, javaslatait továbbítsa a döntésre hivatottak számára. De talán ennél is fontosabb az, hogy a Kriminológiai Társaság, ha jól működik, akkor képessé válik mindazoknak a gondolatait felfogni és befolyásolni, a közvéleményt formálni, akik az igazságszolgáltatás bármely területén működnek, a társadalomtudományi és a kriminológiai gondolkodással lehet tehát a gyakorlati tevékenységet átítatni, kedvező irányba befolyásolni. Álláspontom szerint ez igen fontos, mert akkor nemcsak "hitek" vagy "balhiedelmek" talaján működhet az igazságszolgáltatás, hanem sokoldaluan igazolt tételek figyelembevételével.

Végezetül engedjék meg, hogy mindannyiunk nevében megegyezően megköszönjem a Legfőbb Ügyészségnek, a Legfelsőbb Biróságnak és a társszervek jelenlevő képviselőinek, hogy lehetővé tették közgyűlésünknek itteni és ilyen ünnepélyes keretek közötti

megtartását. Kérem, hogy ilyen irányu segítőkészségüket a jövőben is tartsák meg, és gyakorolják a Magyar Kriminológiai Társaság javára. Esetleges, a gyakorlat oldaláról felmerült tudományos problémákat, ezek megoldási igényeit jelezzék az Igazgató Tanácsnak, ezzel is támogatva és erősítve a Magyar Kriminológiai Társaság célkitűzéseinek eredményes megvalósítását.

Köszönöm a figyelmüket. Az évi rendes beszámoló közgyűlésünket berekesztem.

TARTALOMJEGYZÉK

	oldal
Előszó	3
Dr. Király Tibor elnöki megnyitója	7
Dr. Nyiri Sándor üdvözlő szavai	9
Dr. Katona Géza közgyűlési elnök szavai ..	12
Dr. Gödöny József előadása	13
Dr. Katona Géza indítványa	44
Jelentés az MTA Magyar Kriminológiai Társaság 1983/84. évi tevékenységéről	45
Munkaterv az MTA Magyar Kriminológiai Társaság 1984/85. évi tudományos tevékenységéhez	52
Dr. Gönczöl Katalin szóbeli kiegészítője ..	55
Dr. Katona Géza hozzászólása	57
Dr. Király Tibor zárszava	60